

Základná škola Spišský Štiavnik, Slnecná 422, 059 14 Spišský Štiavnik

Preventívna stratégia školy

Preventívna stratégia školy

A. Filozofia školy

B. Cieľ prevencie

C. Analýza prostredia školy – základné údaje

D. Zodpovednosť – konkrétne úlohy a osoby

E. Preventívne aktivity

F. Dokumenty a legislatíva

A. Filozofia školy

Primárnym poslaním školského vzdelávania a výchovy je efektívne vzdelávanie – teda vedenie žiaka k získavaniu informácií, ich kritickému posudzovaniu a triedeniu. No nemenej dôležité je aj podnecovanie sociálneho a osobnostného rozvoja žiaka. Naša škola cieľavedome:

- vytvára optimálne podmienky pre zdravý vývin detí,
- prijíma opatrenia zamerané na redukciiu príčin vyvolávajúcich poruchy psychosociálneho vývinu,
- realizuje aktivity zamerané na prevenciu najznámejších spoločensky nežiaducich javov v škole, medzi ktoré patrí užívanie návykových látok (alkohol, fajčenie), agresia a šikanovanie,
- realizuje aktivity zamerané na včasnú elimináciu vznikajúcich problémov u žiakov,
- osobitnú pozornosť (pomoc) venuje žiakom so špeciálnymi potrebami vo výchove-vzdelávaní, žiakom s podpornými opatreniami, žiakom zo sociálne-znevýhodneného prostredia, ktorí predstavujú v tomto ohľade zraniteľnú skupinu.

B. Cieľ prevencie

Hlavným cieľom prevencie rizikového správania (ďalej len prevencie) v našej škole je dosiahnuť, aby mal žiak, dieťa na úrovni primeranej svojmu veku vedomé úsilie uprednostňovať nerizikové správanie a zdravie neohrozujúci spôsob života. Podstatou prevencie v našej škole je pôsobiť na deti a žiakov tak, aby získali (veku primerané) základné predpoklady pre:

- pozitívny postoj k zdravie neohrozujúcemu životnému štýlu,
- negatívny vzťah k rizikóvému užívaniu návykových látok (alkohol, fajčenie), prejavom agresívneho správania a šikanovania,
- zvýšenie porozumenia o (zdravotných a sociálnych) dôsledkoch rizikového správania - na základe (odborných) objektívnych informácií,
- pozitívny postoj zdraviu neohrozujúcemu životnému štýlu,
- tendenciu uprednostňovať zodpovedné (informované) rozhodnutia s minimalizáciou škodlivého tlaku rovesníkov,
- uplatňovanie optimálnych komunikačných zručností,
- uprednostňovanie konštruktívneho riešenia (svojich) problémov
- identifikáciu zdrojov odborného poradenstva a podpory.

Všeobecné podmienky pre naplnenie cieľa v oblasti prevencie v škole:

1. Celková filozofia školy, ktorá vychádza z podpory zdravia neohrozujúceho životného štýlu. Základom je garantovanie bezpečného prostredia a efektívneho na žiaka orientovaného procesu výchovy a vzdelávania.
2. Profesionálna zdatnosť pedagogického zamestnanca, ktorý je odborne pripravený v uplatňovaní kompetenčného prístupu pri vzdelávaní a sociálno-psychologicky nastavený tak, aby dokázal pozitívne vplývať na kognitívny a osobnostný rozvoj žiaka.
3. Spoločná zodpovednosť rodiny, orgánov sociálno-právnej ochrany detí, poradenských zariadení a v neposlednom rade inštitúcií školskej politiky, ktoré zabezpečujú adekvátnu odbornú (a osobnosť rozvíjajúcu) prípravu pedagogického zamestnanca a optimálne podmienky pre realizáciu prevencie v praxi. Odporúčaným východiskom komplexnej preventívnej stratégie školy.

C. Analýza prostredia školy

Základná škola Spišský Štiavnik je základnou školou s trendom postupného nárastu žiakov so špeciálnymi prístupmi k výchove, ale aj vo vzdelávaní, podpornými opatreniami, sociálne znevýhodneného prostredia, ale aj žiakov s poruchami správania. Školu v školskom roku 2024/2025 navštevuje 368 žiakov v 24 triedach. Pravidelne školu navštevujú aj odborní zamestnanci súkromného centra špeciálnopedagogického poradenstva v Dolnom Smokovci (CŠPP), za účelom psychologického i špeciálnopedagogického vyšetrenia žiakov. V školskom roku 2024/2025 škola pracuje v zabezpečovaní záujmových útvarov a celodennú prácu so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia. Na škole pracujú aj pedagogickí asistenti učiteľa, špeciálni pedagógovia, sociálny pedagóg, výchovný poradca i koordinátor prevencie sociálno-patologických javov.

Silné stránky školy:

- ponuka voľnočasových aktivít a krúžkov,
- prepojenie prevencie s bežnou výučbou,
- ponuka športových aktivít,
- spolupráca s prideleným príslušníkom PZ SR, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, v Poprade, SCŠPP v Dolnom Smokovci, RÚVZ v Poprade, komunitným centrom i terénnymi sociálnymi pracovníkmi v Spišskom Štiavniku
- spolupráca školy a RŠ
- starostlivosť o žiakov so ŠVVP (špeciálny pedagóg, výchovný poradca, sociálny pedagóg)

Slabé stránky a hrozby:

- žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia
- výsledky preventívneho pôsobenia nie je možné objektívne zmerať a hodnotiť,
- negatívny vplyv rovesníckych skupín,
- experimentovanie a užívanie alkoholu, energetických nápojov, fajčenie,
- nástrahy sociálnych sietí a iných digitálnych závislostí,
- nadmerné sledovanie televízie, videí s násilnou tematikou, pornografiou,
- nárast extrémizmu v našej spoločnosti,

- nezaujímam niektorých zákonných zástupcov o prospech a správanie ich detí v škole,

D. Zodpovednosť pri naplňaní cieľov

Vedenie školy má zásadnú úlohu pri tvorbe, podpore a realizácii stratégie školy v prevencii. Dôležitým prvkom zodpovednosti vedenia školy je aj riadenie a komunikácia, založené na spolupráci, dôvere, spravodlivosti a rovnakom prístupe k zamestnancom, žiakom a ich zákonným zástupcom, na konštruktívnom riešení problémov a konfliktov.

Sociálny pedagóg vykonáva preventívne činnosti zamerané na predchádzanie a odstraňovanie rizikového správania detí a žiakov a na predchádzanie a odstraňovanie sociálno-patologických javov. Dôraz na znižovanie výskytu nasledovných javov: nezdravý životný štýl, nezdravá výživa, pohlavné choroby, záškoláctvo, šikanovanie, fajčenie, závislosti na alkohole, drogách a automatoch, kriminalita, rasová neznášanlivosť. Poskytuje poradenstvo a intervenciu so zameraním na deti a žiakov s rizikovým správaním, ohrozených sociálno-patologickými javmi a zo sociálne znevýhodneného prostredia. Zároveň poskytuje poradenstvo zákonným zástupcom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom.

Odborný a pedagogický zamestnanec školy má kľúčové postavenie pri realizácii prevencie a uplatňovaní pozitívnej sociálnej klímy v škole a triede. Pri výkone pracovnej činnosti aktívne chráni žiakov pred všetkými formami sociálno-patologických javov, ktoré narúšajú sebaúctu žiaka a integritu jeho osobnosti

Zodpovednosť za prevenciu a dodržanie vytýčených úloh v rámci preventívnej stratégie majú všetci pedagogickí zamestnanci, vrátane **koordinátora prevencie sociálno-patologických javov a výchovného poradcu**, ktorý dohliada na dodržanie naplnenia cieľov a úloh spolu s vedením školy.

Povinnosť pedagógov:

- patologické správanie musí pedagóg okamžite riešiť, v žiadnom prípade ho nesmie akceptovať
- je oboznámený so Smernicou č. 7/2020 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v škole.

Triedny učiteľ zohráva významnú úlohu vo vzťahu k žiakom. Monitoruje správanie žiakov, zhromažďuje o nich všetky údaje, dokáže zachytiť prvé náznaky odchýlok v ich správaní. Dbá o dobro žiakov, kladie dôraz na starostlivosť o ich duševné zdravie a fyzické zdravie, sociálne spôsobilosti a morálne schopnosti. Je pre žiakov pomocníkom pri riešení ich problémov. Základnou formou pre prevenciu je triednická hodina.

Povinnosti a úlohy majú všetci odborní a pedagogickí zamestnanci konkretizované vo svojich plánoch na daný školský rok schválený vedením školy.

Žiak je (rodičmi, pedagógmi, spoločnosťou) motivovaný k učeniu tak, aby chápal, že vzdelávanie je nápomocné k úspešnému a spokojnému životu. Uvedomuje si svoje (ľudský) práva i práva iných a prijíma zodpovednosť za svoje konanie a vzdelávanie. Chápe význam existencie jasne a zrozumiteľne formulovaných pravidiel správania sa v škole, akceptuje a uplatňuje ich, prípadne sa zúčastňuje sa aj na ich tvorbe.

Práva a povinnosti žiakov sú rozpracované v školskom poriadku tak, aby škole poskytovala bezpečné prostredia pre všetkých žiakov.

Zákonný zástupca žiaka prijíma svoj diel zodpovednosti za výchovu a vzdelávanie dieťaťa, pričom vychádza z očakávania, že jeho cieľ a cieľ škody je rovnaký – poskytnúť optimálne možnosti pre rozvoj dieťaťa. Vie, že je dosiahnutie tohto cieľa je dôležitá vzájomná dôvera a spolupráca.

E. Preventívne aktivity

Cieľová skupina	Obsah	Forma
Všetci zamestnanci	Zákaz fajčenia v areáli školy, BOZP	pracovný poriadok, školenie
Pedagogickí zamestnanci	Preventívna stratégia školy, Smernica č. 7/2020 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v škole	Pedagogická porada
Žiaci	Šikanovanie Záškolačstvo	Triednická hodina
Žiaci 1. stupeň	Hygiena Zdravý životný štýl Šikanovanie Emócie	Aktivity
Žiaci 2. stupňa	Šikanovanie Alkohol, fajčenie, energetické nápoje Vplyv rovesníckych skupín Bezpečné používanie internetu Trestnoprávna zodpovednosť Zdravý životný štýl Športom k zdraviu Emócie Interaktívne besedy a výstavy Nezamestnanosť Dotazníky na odhaľovanie náznakov šikany, rizikového správania	Aktivity sociálneho pedagóga, koordinátor prevencie, výchovný poradca, odborní pracovníci,
Rodičia	Osveta, konzultácie, zlepšenie informovanosti	Rodičovské združenia, webová stránka školy

Hlavné metódy a formy práce:

- rozhovory, besedy, dotazníky,
- vhodné využitie protidrogových tém vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- práca na triednických hodinách a v záujmových útvaroch mimo vyučovania,
- organizácia zábavno-náučných a športových dní, popoludní,
- nástenky, plagáty, výstavy, prezentácie,
- monitorovanie správania žiakov a pod.
- prosociálna činnosť.

E. Dokumenty a legislatíva

Na základe metodickej príručky „Tvorba preventívnej stratégie školy a podpora kvality v prevencii“ a podporných opatrení ktoré špecifikujú opatrenia vo výchove a vzdelávaní podľa § 145a zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) v znení novely zákona č. 182/2023 Z. z., ktorá je účinná od 1.9.2023, sa zameriavame na zadefinované podporné opatrenie - prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania; pričom podporné opatrenie novela definuje ako opatrenie poskytované školou alebo školským zariadením, ktoré je potrebné na to, aby sa dieťa alebo žiak mohli plnohodnotne zapájať do výchovy a vzdelávania a rozvíjať svoje vedomosti, zručnosti a schopnosti (§ 145a).

Vyššie uvedené podmienky pre vykonávanie preventívnej činnosti v školách poskytujú legislatívny základ, na ktorý by mala nadväzovať priama činnosť s deťmi a žiakmi. V ideálnom prípade s rozdelením úloh medzi jednotlivých pedagogických a odborných zamestnancov školy a s podporou príslušného zariadenia poradenstva a prevencie (ďalej len „ZPP“). V realite však objem aj kvalita preventívnej činnosti v školách kolíše a závisí aj od subjektívneho nastavenia vedenia škôl a ich zamestnancov, od prítomnosti školského psychológa či sociálneho pedagóga v škole, od aktuálnej ponuky iných organizácií oslovujúcich školu s ponukou preventívnych aktivít a pod. Preventívnou činnosťou niektoré školy chápu aj vykonávanie takých aktivít, ktoré majú nízku alebo žiadnu účinnosť, napr. sú založené na odstrašujúcich príbehoch, ide o jednorazové prednášky či besedy alebo také, ktoré nezodpovedajú potrebám cieľovej skupiny.

V zmysle poskytovania podporného opatrenia Prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania (§ 145a, pís. t školského zákona) a sprievodného materiálu k tomuto podpornému opatreniu sa školská prevencia má zamerať na:

- podporu fyzického zdravia - hodnotené na základe objektívnych prejavov telesných funkcií,
- podporu duševného zdravia - subjektívne prežívanie existencie a rôznych pocitov, schopnosť prekonať neočakávané záťaž a mimoriadne nároky, koexistencia s prostredím, s inými ľuďmi a pod.,
- prevenciu výskytu rizikového správania - agresivity, vzťahových problémov, šikanovania a kyberšikanovania, záškoláctva a pod.

Pre zabezpečenie a podporu kvality odborných činností poskytovaných v systéme poradenstva a prevencie bol vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie vypracovaný obsahový štandard Odborná činnosť prevencia rizikového správania, ktorý pri realizácii prevencie považujeme za východiskový dokument pre pedagogických aj odborných zamestnancov v školách. Dokument pod prevenciou rizikového správania rozumie tieto oblasti:

- rozvoj životných zručností – sociálne zručnosti a zručnosti sebaovplyvňovania/sebaregulácie,
- prevenciu násilného správania,
- prevenciu záškoláctva a predčasného ukončenia štúdia,
- prevenciu radikalizácie a extrémizmu,
- prevenciu závislostí od návykových látok,
- prevenciu obchodovania s ľuďmi,

- prevenciu problematického používania digitálnych technológií, sociálnych sietí a videohier,
- prevenciu v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na prevenciu porúch
- príjmu potravy,
- prevenciu v oblasti duševného zdravia.

Pod pojmom rizikové správanie rozumieme také správanie, v dôsledku ktorého dochádza k preukázateľnému nárastu zdravotných, sociálnych, výchovných a ďalších rizík pre jedinca alebo spoločnosť. V najužšom poňatí radíme do základných typov rizikového správania:

- záškoláctvo,
- šikanovanie, kyberšikanovanie a extrémne prejavy agresie,
- extrémne rizikové športy a rizikové správanie v doprave,
- rasizmus a xenofóbiu,
- negatívne pôsobenie siekt,
- sexuálne rizikové správanie,
- správanie smerujúce k závislostiam.

Univerzálna (všeobecná) prevencia sa v školách realizuje ako súčasť bežného výchovno-vzdelávacieho procesu, a taktiež ako samostatne plánovaná aktivita pre triedu alebo skupinu detí a žiakov:

- v MŠ je prevencia súčasťou edukačnej aktivity alebo iných plánovaných aktivít.
- v ZŠ je prevencia súčasťou vyučovacích predmetov napr. etickej výchovy, občianskej náuky, telesnej a športovej výchovy, tiež ranných kruhov, triednických hodín, prierezových tém, ktoré sa v niektorých školách vyučujú ako samostatný predmet – osobnostný a sociálny rozvoj.
- v školskom klube, popoludňajšej záujmovej činnosti detí, na internáte
- v SŠ je súčasťou vyučovacích predmetov a tiež plánovaných preventívnych aktivít realizovaných pre celé triedne kolektívy.

Preventívna cielená činnosť sa realizuje podľa potrieb školy, školského zariadenia, vypracovaného a schváleného tematického a časového plánu; pričom preventívne činnosti školy, ktoré súvisia s cieľmi a obsahom vyučovania, sú súčasťou učebných osnov školského vzdelávacieho programu.

Podľa štandardu Výkon odbornej činnosti prevencia sa v školách realizujú preventívne činnosti v nasledujúcich situáciách:

- riešenie aktuálnej situácie v škole,
- podnety z výsledkov realizovanej pedagogickej, sociálnej, psychologickkej diagnostiky, depistáže alebo pozorovania, ktoré vykonal OZ zariadenia poradenstva a prevencie alebo školy,
- preventívna činnosť je súčasťou plánovaných preventívnych aktivít školy na základe identifikovaných potrieb a celoškolskej preventívnej stratégie.

V nadväznosti na vyššie uvedené dôvody a v rámci systematickej podpory duševného zdravia detí a žiakov, bolo v rezorte školstva vytvorených viacero odborných materiálov, ktoré sa

venujú téme prevencie, a zároveň vychádzajú zo zadefinovaných odborných činností v školskom zákone (viac pozri Prevencia v školskom prostredí – dokumenty).

Smernica č. 36/2018
k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách
a školských zariadeniach

Riaditeľka školy vydáva smernicu k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov, ktorá vychádza zo Smernice č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, ktorú vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR podľa § 3 písm. d) a o) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), v súlade s článkom 11 ods. 2 písm. f) druhým bodom Organizačného poriadku MŠVVaŠ SR.

Čl. 1
Úvodné ustanovenia

1. Táto smernica sa vydáva za účelom prevencie a riešenia šikanovania, násilia a rizikového správania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa § 144 ods. 1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona a na práva žiaka podľa § 144 ods. 1 písm. i) a k) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
2. Upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa ustanovení školského zákona.
3. Cieľom smernice je vzhľadom na závažnosť šikanovania poskytnúť základné informácie nie len pedagogickým zamestnancom, ktorí sa podieľajú na výchovnovzdelávacom procese o formách, prejavoch, návrhoch na riešenie, spôsoboch preventívneho pôsobenia a o potrebe spolupráce s rodinou žiakov ako aj s príslušnými inštitúciami.

Čl. 2
Pôsobnosť

Smernica sa vzťahuje na činnosť:

1. školy,
2. školského klubu detí.

Čl. 3

Charakteristika šikanovania

1. Šikanovaním sa rozumie: akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorého zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cielené a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

2. Podstatné znaky šikanovania sú:

- úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému
- agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- opakované útoky,
- nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou,
- v nepriamej forme prehliadanie, ignorovanie, zámerné vyčleňovanie z kolektívu.

3. V prípade agresorov ide často o jednotlivcov :

- nadpriemerne telesne zdatných, silných, obratných (nepomer síl hlavne pri fyzických útokoch),
- sebaistých, neúzkostných, často však pochádzajúcich z prostredia s nevhodnou výchovou (citový chlad, ponižovanie, nedostatok záujmu, fyzické násilie, agresívne správanie rodičov),
- typická je túžba dominovať, ovládať druhých, bezohľadne sa presadzovať, ubližovanie druhým im prináša radosť,
- často sú vzťahovační, s nízkym prahom frustračnej tolerancie, ľahko sa urazia,
- môže ísť taktiež o jednotlivcov, ktorí sa takýmto správaním snažia zapadnúť do partie.

4. Obeťou šikanovania sa môže stať každý. Šikanovanie hrozí zväčša deťom, ktoré prídu ako nové do zohratého kolektívu. Tieto deti sa môžu stať predmetom nepriateľstva pre nejakú svoju prednosť/odlišnosť. Môžu to byť deti príliš zrelé, premýšľavé, ušľachtilé či infantilné pre svoju jemnosť. Najčastejšie sa deti stávajú obeťami šikanovania ak:

- Ak sa od skupiny odlišujú pre nejakú zvláštnosť (dobrý žiak, žiak s handicapom...)
- Ak majú v škole málo kamarátov, ťažšie nadväzujú kontakty
- Pôsobia na ostatných dojemom citovo labilného jednotlivca
- Ak sa jedná o deti pochádzajúce zo slabšej sociálnej vrstvy (menej atraktívne oblečenie, hygienická zanedbanosť...)
- Ak provokujú agresiu vlastným správaním

Obeť máva zvyčajne nízke sebavedomie, má sklon pociťovať zanedbanie bez dostatočného dôvodu, dieťa sa považuje za hlúpe, nezaujímavé, submisívne sa podriaďuje. Prítomné býva taktiež ťažšie presadzovanie sa medzi vrstovníkmi.

5. Rozpoznanie obeť šikanovania :

- dieťa je cez prestávky často samé, ostatné deti o neho nejavia záujem

- pri skupinových aktivitách (delenie na družstvá) je často volené ako posledné
- cez prestávky vyhľadáva blízkych učiteľov
- pôsobí smutne až depresívne (máva blízko k plaču)
- zhoršuje sa mu prospech (niekedy náhle)
- jeho osobné veci sú poškodené alebo zničené
- má odreniny, modriny, škrabance (nevie ich vysvetliť)
- často sa pred odchodom do školy sťažuje na bolesť hlavy, brucha

6. Formy šikanovania

a. Priama forma sa prejavuje: fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním.

Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačnokomunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

Kyberšikanovanie má najčastejšie tieto znaky

- sociálna prevaha alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
- agresor vystupuje často anonymne,
- útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
- agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok s ohľadom na anonymitu a odstup, ktoré informačno-komunikačné technológie umožňujú,
- útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- obeť nemusí o napadnutú dlhšiu dobu vedieť,
- obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- zverejnené informácie, fotografie a audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

b. Nepriama forma sa prejavuje: prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám

Čl. 3

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť súvisiaca so šikanovaním

Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon. Ide najmä o trestný čin:

- ohovárania
- nebezpečného vyhrážania
- ublíženia na zdraví
- obmedzovania osobnej slobody
- nátlaku
- vydierania
- lúpeže
- hrubého nátlaku
- krádeže
- poškodzovania cudzej veci
- neoprávneného užívania cudzej veci

Páchateľom trestného činu je ten, kto trestný čin spáchal sám. Za spolupáchateľstvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.

Zodpovedný za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovŕšil pätnásť rok svojho veku. „Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne“:

Pedagogický alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenia, môže byť stíhaný za trestný čin:

- Ublíženia na zdraví
- Neoznámenia trestného činu
- Neprekazenia trestného činu

Čl. 4

Prevenia šikanovania

Základným preventívnym opatrením je kontinuálne vytváranie a udržiavanie bezpečného, príjemného a tolerantného prostredia pre žiakov ako aj zamestnancov školy. Prevencia šikanovania je zabezpečovaná nie len odborným pôsobením školského psychológa, ale je aj súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov so zreteľom na pozitívny vplyv osobnosti pedagogických zamestnancov v rámci každodenného vyučovania, obsahovaného zamerania, didaktických predmetov a prierezových tém zameraných na:

- Osobný a sociálny rozvoj žiakov
- Ochranu životného prostredia a zdravia
- Výchovu a vzdelávanie k ľudským právam
- Boj proti extrémizmu, multikultúrnou výchovu
- Výchovu k tolerancii a porozumeniu
- Výchovu k zodpovednému manželstvu a rodičovstvu

Prevenencia proti šikanovaniu je taktiež zabezpečovaná v rámci spolupráce školy s inými organizáciami (poskytovanie rôznych preventívnych programov) so zameraním sa na diskusie, hry, súťaže.

Situácia na škole je priebežne monitorovaná školským psychológom. Dôležitým bodom je spolupráca medzi pedagogickými a odbornými zamestnancami.

V rámci účinnej prevencie šikanovania je pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie dôležité najmä:

- Vytvoriť pozitívnu klímu v škole a v triede. Viest' s deťmi diskusiu, trpezlivo a s rešpektom ich počúvať.
- Navodiť úzku spoluprácu medzi žiakmi, zamestnancami školy, rodičmi a jasne vymedziť možnosti oznamovať aj náznaky šikanovania (treba zachovávať dôvernosc' týchto oznámení).
- Vo vnútornom poriadku školy jasne stanoviť pravidlá správania vrátane sekcií za ich porušenie, viesť písomné záznamy o riešení konkrétnych prípadov šikanovania.
- Zaisťovať v súlade s pracovným poriadkom dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, počas vyučovania až do odchodu žiakov zo školy. Toto je dôležité hlavne v priestoroch kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať.
- Oboznámiť pedagogických zamestnancov so systémom školy pre oznamovanie a spôsob riešenia šikanovania, zvyšovať informovanosť pedagogických zamestnancov, informovať pedagogických zamestnancov, žiakov aj rodičov ako postupovať v prípade, že sa o šikanovaní dozvedia.

Čl. 5

Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania a na školských akciách sa zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický i nepedagogický zamestnanec povinný postupovať nasledovne :

1. Zamestnanec, ktorý zistí šikanovanie, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obeť, výchovného poradcu, školského psychológa a vedenie školy.
2. Triedni učitelia si na vyšetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil, výchovného poradcu prípadne koordinátora prevencie. O danom vyšetrení triedni učitelia spíšu zápis, pričom tento odovzdajú v jednom vyhotovení vedeniu školy.
3. V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnu opatrenia na riešenie.
4. Triedni učitelia agresora a obeť v spolupráci s výchovným poradcom si pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov (nie v jednom termíne, oddelene). Aj o tomto stretnutí spíšu zápis. K pohovoru prizvú aj člena vedenia školy
5. Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov riaditeľ školy rozhodne o ďalšom

postupe v súlade so školským poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon a zákonom č. 372/1990 Z. z. – Zákon SR o priestupkoch.

6. Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.

7. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, výchovného poradcu, v ich neprítomnosti člena vedenia školy.

8. V prípade, že rodič má podozrenia na šikanovanie, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa, príp. ďalšieho pedagogického pracovníka, na ktorého hodinách dochádza k šikanovaniu. Ak podozrenie na prejavy šikanovania nie je bezodkladne a uspokojivo vyriešené v právomoci pedagogických pracovníkov, obráti sa rodič s informáciou na riaditeľa školy. V prípadoch preukázateľných prejavov šikanovania sa rodič priamo obráti na riaditeľku školy.

Čl. 6

Opatrenia na riešenie šikanovania

Opatreniami na riešenie šikanovania pre obeť a jej zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je obeť umiestnená na základe rozhodnutia súdu sú najmä:

- odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
- zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci so školským psychológom, prípadne s CPPPaP,
- zaistenie bezpečia obete,
- zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre dotknuté osoby

Opatreniami na riešenie šikanovania pre agresora a jeho zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je agresor umiestnený na základe rozhodnutia súdu sú najmä:

- odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť,
- preloženie agresora do inej triedy alebo do inej výchovnej skupiny, ak je agresor schopný stále ohrozovať svoje okolie,
- uloženie opatrenia vo výchove podľa § 58 ods. 2 a 3 zákona.

Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie, alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeti bezodkladne poskytnúť pomoc.

Čl. 7

Spolupráca školy s Orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

V mimoriadnych prípadoch má škola povinnosť:

- odporučiť rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt v diagnostickom centre, prípadne do liečebno-výchovného sanatória,
- oznámiť prípad príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny - sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
- oznámiť prípad príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo čin inak trestný (u maloletých).

Čl. 8

Opatrenia na prevenciu šikanovania

- Oboznámiť s obsahom Smernice k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov – žiakov, rodičov a pedagogických aj odborných zamestnancov školy.
- V prípade podozrenia na výskyt šikanovania bezodkladne informovať zodpovedných zamestnancov školy (riaditeľstvo školy, školský psychológ, triedny učiteľ).
- Dôsledne vykonávať pedagogický dozor.
- Realizácia programov zameraných na prevenciu šikanovania v triednych kolektívoch.
- V spolupráci s ostatnými inštitúciami organizovanie besied zameraných na prevenciu šikanovania.

dátum 22.11.2024

Mgr. Mária Martinková (riaditeľka školy)